

ADMINISTRATIEF BEZWAAR EN GERECHTELIJK VERHAAL INZAKE DOUANE EN ACCIJNZEN

Luc GHEYSENS

Advocaat aan de Balie van Kortrijk
Gheysens – Soetaert & Partners - Wevelgem
Professor aan de FHS, VLEKHO en UIA

De Wet van 30 juni 2000 tot wijziging van de Algemene Wet inzake Douane en Accijnzen (AWDA) en tot instelling van een administratief recht van bezwaar (B.S., 12 augustus 2000) regelt het administratief luik van de procedure inzake douane en accijnzen (administratief bezwaar/beroep).

Hiermee voldoet België aan de verplichting die vervat ligt in artikel 243 van het Communautair Douanewetboek, dat in België zoals in de andere lidstaten van de Europese Unie, van kracht is sinds 1 januari 1994.

Het gerechtelijk luik van de procedure inzake douane en accijnzen (verhaal voor de rechter) werd eerder al geregeld door de Wet van 15 maart 1999 betreffende de beslechting van fiscale geschillen, de Wet van 23 maart 1999 betreffende de rechterlijke inrichting in fiscale zaken en het K.B. tot uitvoering van artikel 7 van de Wet van 23 maart 1999 (B.S., 27 maart 1999).

In de hierna volgende bijdrage brengen we een beknopt overzicht van beide luiken van de procedure inzake douane en accijnzen.

1. DRAAGWIJDTE

A. Artikel 243 van het Communautair Douanewetboek stelt dat iedere persoon het recht heeft beroep in te stellen tegen beschikkingen van de douaneautoriteiten die betrekking hebben op de toepassing van de douanewetgeving en die hem rechtstreeks en individueel raken. Dit recht wordt ook toegekend aan personen die de douaneautoriteiten om een beschikking hebben verzocht maar niet hebben verkregen binnen de in artikel 6, lid 2, bedoelde termijn.

Het Communautair Douanewetboek legt iedere lidstaat op een douaneautoriteit aan te wijzen waarbij dit administratief recht op beroep kan worden uitgeoefend.

B. De Wet van 30 juni 2000 tot wijziging van de AWDA en tot instelling van een administratief recht van bezwaar wijst de directeur-generaal van de Administratie der douane en accijnzen in Brussel aan als bevoegde autoriteit om het administratief beroep te ontvangen en te beoordelen.

De wet zegt ook in welke gevallen en binnen welke termijnen dit administratief beroep (bezwaar) moet worden aangetekend en voorziet, overeenkomstig artikel 243 van het Communautair Douanewetboek, zowel in het geval er een beslissing wordt genomen als wanneer er geen beslissing wordt genomen, in een administratief verhaal.

C. Het verhaal voor de rechter werd, zoals gesteld in de inleiding, geregeld door de Wetten van 15 maart 1999 en 23 maart 1999 en het uitvoeringsK.B.

Dergelijk verhaal vanwege de belastingplichtige moet bij verzoekschrift (met de aangevochten beslissing aangehecht) worden ingesteld voor de bijzondere fiscale rechtbank die in elke hoofdplaats van elke provincie werd georganiseerd (+ Eupen voor de Oostkantons). Ook het verzet tegen een dwangbevel van de Administratie moet voortaan worden ingeleid bij verzoekschrift voor de fiscale rechtbank (art. 313 en 314 AWDA).

Duitstalige procedures worden verplicht ingeleid voor de fiscale rechtbank in Eupen.

Alle fiscale rechtbanken vormen een onderdeel van de rechtbank van eerste aanleg.

Als de Staat (Ministerie van Financiën – departement douane en accijnzen) een gerechtelijke vordering wil inleiden, moet zij dit doen bij dagvaarding voor de burgerlijke rechtbank of voor de strafrechtbank (correctionele rechtbank) als zij ook straffen vordert.

Zij kan ook een dwangbevel uitvaardigen dat aan de Administratie een uitvoerbare titel verleent en definitief wordt als de belastingplichtige binnen de 3 maanden daartegen geen verzet inleedt bij de fiscale rechtbank.

2. BESPREKING

a. *Het recht op beroep – titel VIII – artikelen 243 t.e.m. 246 Communautair Douanewetboek*

Er staat een administratief recht op beroep bij de directeur-generaal van de Belgische Administratie der douane en accijnzen open voor elke persoon die door een beschikking van de Belgische douaneautoriteiten rechtstreeks en individueel geraakt wordt op het gebied van douane en accijnzen en de met accijnzen gelijkgestelde indirecte belastingen (milieutaksen, openingsbelasting, vergunningsrecht en energiebijdragen).

Het administratief beroep staat open tegen een beschikking en tegen het feit van een niet-beschikking.

Krachtens artikel 6 van het Communautair Douanewetboek moeten de bevoegde douaneautoriteiten, indien zij daartoe verzocht worden, binnen een op nationaal niveau vastgestelde termijn, een beschikking omtrent de toepassing van de douanewetgeving nemen. Deze termijn mag worden overschreden als de douaneautoriteiten hem niet in acht kunnen nemen. Zij moeten de verzoeker hiervan vóór het verstrijken van betreffende termijn kennisgeven met vermelding van de redenen van de overschrijding en van de nieuwe termijn die zij nodig achten om een beslissing te nemen. De douane mag dus zelf de duur van de nieuwe termijn bepalen.

Artikel 243 stelt een dubbel beroep in, nl. :

- in een eerste fase : bezwaar bij de nationale douaneautoriteit (in België : de directeur-generaal van douane en accijnzen)
- in een tweede fase : beroep bij de rechtbanken.

Het beroep heeft t.a.v. de tenuitvoerlegging van de aangevochten beschikking geen schorsende werking, maar de douane kan de tenuitvoerlegging toch opschorten (geheel of gedeeltelijk) als zij gegronde redenen heeft om te twifelen aan de overeenstemming van de aangevochten beschikking met de douanewetgeving, of nog indien de belanghebbende onherstelbare schade dreigt te lijden.

Als er rechten bij in- of uitvoer in het spel zijn, moet er principieel een zekerheid worden gesteld bij opschorting, maar de douane kan ook van deze zekerheid afzien als het stellen van dergelijke zekerheid ernstige economische of sociale moeilijkheden zou kunnen veroor-

zaken bij de schuldenaar. Concreet betekent dit dat de douane - en/of accijnsschuldenaar recht heeft op het feit dat er geen zekerheid wordt gesteld als hij de mogelijkheid van deze moeilijkheden kan aantonen.

Artikel 246 stelt dat het hierboven uiteengezet recht op beroep niet van toepassing is in strafzaken.

Het verzoekschrift is tegensprekelijk, bijgevolg moet het in zoveel exemplaren worden neergelegd als er partijen zijn, met daarnaast nog een exemplaar voor de rechtbank en één voor de procureur.

Aan elk verzoekschrift moet een exemplaar van de bestreden beslissing worden gehecht of een kopie van de beroepsakte met het ontvangsbewijs van neerlegging.

Op de mogelijkheid tot het horen van de accountant, erkend boekhouder of bedrijfsrevisor komen we hierna terug (c. *Vordering in rechte*, B, 4 42 Rechtstreekse dagvaarding door de Administratie).

Beroep is ingevolge het nieuw ingevoegde 32° in artikel 576, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek ook mogelijk voor procedures met een inzet van minder dan 75.000 BEF.

b. *Het administratief bezwaar (beroep) van de Wet van 30 juni 2000 (B.S., 12 augustus 2000)*

Het is van groot belang dat de belastingplichtige die zich tekortgedaan voelt, het artikel 1385*undecies* van het Gerechtelijk Wetboek, zoals gewijzigd door de Wet van 23 maart 1999 betreffende de rechterlijke inrichting in fiscale zaken, niet uit het oog verliest. Doet hij dat toch, dan kost hem dit zijn rechterlijk verhaal.

Dit artikel bepaalt uitdrukkelijk dat de belastingplichtige niet naar de rechtbank kan als hij niet vooraf het door de wet georganiseerd administratief beroep heeft ingesteld.

Het verzoekschrift voor de fiscale rechtbank moet – op straffe van verval – binnen een termijn van drie maanden vanaf de kennisgeving van de beslissing m.b.t. het administratief verhaal uitgeoefend worden of, als er over het administratief beroep geen uitspraak is gedaan, ten vroegste na verloop van 6 maanden vanaf de datum van ontvangst van het administratief beroep.

De termijn van 6 maand kan nog eens met drie maanden worden verlengd als de betwiste aanslag van ambtswege door de Administratie is gevestigd.

Het administratief verhaal (beroep) kan slechts worden ingesteld tegen beschikkingen van de gewestelijk directeur der douane en accijnzen of van een ambtenaar met een gelijkwaardige graad (i.e. de graad van directeur) aangesteld door de minister (art. 212 AWDA) Het M.B. van 14 oktober 2000 (B.S. 20 oktober 2000) heeft de directeurs (diensthoofden van een departement) en inspecteurs-generaal geassimileerd met de gewestelijk directeur.

Een beschikking is elke beslissing van de Administratie der douane en accijnzen die voor een of meer personen rechtsgevolgen heeft.

Als de beschikking uitgaat van andere dan de hierboven vermelde ambtenaren van de Administratie der douane en accijnzen moet hun beslissing eerst worden voorgelegd aan de gewestelijk directeur der douane en accijnzen of zijn equivalent die een beschikking moet treffen alvorens daartegen administratief verhaal kan ingesteld worden.

Tegen een transactiebeschikking kan men geen administratief verhaal instellen.

Administratief verhaal is, in theorie, ook niet mogelijk in strafzaken (dit zijn douane en accijnzaken waarin strafrechtelijk betugelde inbreuken zijn begaan). Niets belet evenwel de douane om op een ingesteld administratief verhaal een beschikking voor het "burgerlijk gedeelte" te nemen.

Het administratief verhaal wordt ingesteld bij de directeur-generaal van de Administratie der douane en accijnzen bij wijze van een gemotiveerd verzoekschrift dat op straffe van verval moet worden ingediend bij een ter post aangetekende brief binnen een termijn van 3 maanden te rekenen vanaf de datum van verzending van de aangevochten beschikking of te rekenen vanaf het verstrijken van de wettelijk vastgestelde termijn waarbinnen de Administratie een beschikking kan treffen of, als er geen wettelijke termijn is bepaald voor het treffen van een beslissing, binnen de 2 maanden vanaf de dag volgend op de dag van de afgifte ter post van de aangetekende brief waarbij de Administratie wordt aangemaand een beschikking te nemen.

Artikel 215 (nieuw) van de AWDA, dat behoort tot het hoofdstuk XXIII (recht van administratief beroep) verplicht de directeur-generaal om een ontvangstbewijs uit te reiken met daarop de datum van ontvangst van het verzoekschrift.

Deze datum is belangrijk; hij is immers bepalend voor de vervaltermijn waarbinnen de rechtsvordering vervolgens moet worden ingesteld.

Als de belastingplichtige in zijn verzoek vraagt om gehoord te worden, moet hij uitgenodigd worden binnen een termijn van 30 dagen (art. 217 AWDA).

Tot aan de beslissing van de directeur-generaal mag de belastingplichtige nieuwe middelen aanwenden.

Krachtens de Wet op de openbaarheid van bestuur (11 april 1994, B.S., 30 juni 1994) heeft de belastingplichtige recht op inzage van de administratieve dossierstukken.

De directeur-generaal of de daartoe gemachtigde ambtenaar moet zijn beschikking behoorlijk motiveren. Doet hij dit niet, dan schendt hij de Wet van 29 juli 1991 -

motivering bestuurshandelingen (B.S., 12 september 1991) en zal zijn beslissing vernietigd worden door de opvolgende rechtbank.

Wie niet gehoord wordt niettegenstaande zijn verzoek, kan met succes eveneens de nietigheid van de beslissing inroepen voor de rechtbank.

Een directeur-generaal die niet binnen een redelijke termijn beschikt, schendt niet alleen de beginselen van behoorlijk bestuur – die in fiscalibus sinds het cassatie-arrest van 27 maart 1992 onvoorwaardelijk van toepassing zijn en die uitdrukkelijk bevestigd werden door de Minister van Financiën in een nieuwe circulaire m.b.t. de beginselen van behoorlijk bestuur* – maar kan ook buitenspel worden gezet door een rechtsvordering die men kan instellen ten vroegste 6 maanden nadat bij de directeur-generaal beroep werd ingesteld (eventueel te verlengen met 3 maanden als de betwiste vordering van ambtswege door de Administratie is gevestigd).

Het formeel bezwaar, zoals geregeld bij de Wet van 30 juni 2000, heeft het informeel administratief bezwaar/beroep niet opgeheven.

Bij een geschil met verifiërende ambtenaren nopens het toe te passen tarief inzake de douanewaarde, etc. kan men nog steeds de zaak aanhangig maken bij de gewestelijk directeur of direct bij het hoofdbestuur. Pas als de gewestelijk directeur een beslissing neemt, loopt de termijn van formeel administratief bezwaar.

Wij zijn van oordeel dat zelfs indien de centrale Administratie een beslissing neemt (zelfs indien dit gebeurt door een ambtenaar die de graad van directeur heeft), men hiertegen slechts formeel bezwaar kan aantekenen als deze beslissing al dan niet gewijzigd wordt overgenomen door een gewestelijk directeur.

In België is er een gewestelijk directeur in Gent voor Oost- en West-Vlaanderen, in Antwerpen voor een deel van de provincie Antwerpen, in Hasselt voor de provincie Limburg met het arrondissement Turnhout, in Brussel voor Brabant, in Bergen voor Henegouwen en Namen en in Luik voor de provincies Luik en Luxemburg.

c. *Vordering in rechte*

Ingevolge de Wet van 23 maart 1999 betreffende de rechterlijke inrichting in fiscale zaken (B.S., 27 maart 1999) moeten alle fiscale vorderingen gebracht worden voor de fiscale rechtbanken die in de hoofdstad van iedere

* *Circulaire van 18 september 2000 (Ci.RH 863/530.827) : de directeursbeslissing moet niet enkel in feite en in rechte gemotiveerd zijn, maar de motivatie moet bovendien voldoende adequaat en draagkrachtig zijn in de zin van de Wet-Motivering Bestuurshandelingen van 29 juli 1991.*

provincie zijn ingesteld : Brugge, Gent, Antwerpen, Hasselt, Luik, Aarlen, Namen, Nijvel, Leuven, Brussel (voor het Hoofdstedelijk Gewest) en Eupen (voor de duitstalige procedures).

Zoals gezegd, zijn de fiscale rechtbanken een onderdeel van de rechtbanken van eerste aanleg.

Tegen een vonnis van de rechtbank van eerste aanleg in fiscalibus is steeds hoger beroep mogelijk bij het Hof van Beroep.

De bevoegde fiscale rechtbank is deze in wiens rechtsgebied het kantoor gelegen is waar de belasting is of moet worden geïnd of indien de vordering niet slaat op de inning van rechten, in wiens gebied de belastingdienst is gevestigd die de bestreden beschikking heeft getroffen.

A. Als de belastingplichtige eiser is, moet hij zijn vordering aanhangig maken bij verzoekschrift op tegenspraak, waarbij, op straffe van nietigheid, een exemplaar van de bestreden beslissing gevoegd wordt.

De volgende situaties zijn denkbaar:

- als er nog niet is beschikt op administratief beroep, dan moet in de plaats van de niet-bestaande beslissing,

een afschrift van het administratief beroep en van de ontvangstmelding van dit beroep worden bijgevoegd (eveneens op straffe van nietigheid);

- als er (nog) niet is beschikt, dan kan de belastingplichtige zijn vordering slechts inleiden vanaf de eerste dag van de zevende maand volgend op de datum van ontvangst van het administratief beroep (termijn die verlengd wordt met drie maanden als de Administratie de vordering vestigde van ambtswege);
- als er uitspraak is gedaan op het ingesteld administratief beroep, dan moet de belastingplichtige, op straffe van verval uiterlijk binnen een termijn van drie maanden vanaf de kennisgeving van de beslissing op het administratief verhaal, het verzoekschrift hebben neergelegd bij de griffie van de fiscale rechtbank (met afschrift van de beschikking).

In dit verband verwijzen we naar de gewijzigde artikelen van het Gerechtelijk Wetboek – 632, en de nieuw ingevoegde artikelen 1385*decies* en 1385*undecies*.

B. Als de Administratie eiseres is, kan zij 3 zaken doen:

- ofwel een dwangbevel uitsturen 4 4❶
- ofwel rechtstreeks dagvaarden voor de burgerlijke (fiscale) rechtbank 4 4❷
- ofwel dagvaarden voor de correctionele rechtbank. 4 4❸

❶ De Administratie beschikt, net als vroeger, over de mogelijkheid om een dwangbevel uit te vaardigen als zij kiest voor de weg van dadelijke uitwinning (art. 314 AWDA, zoals gewijzigd in zijn paragrafen 3 en 4 door de Wet van 30 juni 2000 tot wijziging van de AWDA).

De dadelijke uitwinning geschiedt door middel van een dwangbevel, gegeven door de ontvanger en uitvoerbaar verklaard door de gewestelijk directeur van de woonplaats van de schuldenaar of diens borg en moet door de Administratie ter kennis gebracht worden van de belastingplichtige.

Van zodra het dwangbevel betekend is (dit kan met een aangetekende brief of met deurwaardersexploot) kan de dadelijke uitwinning alleen worden opgeschort door een vordering in rechte (gewijzigd art. 314, § 3 AWDA).

De vroegere tekst luidde als volgt:

"Als van het dwangbevel eenmaal kennis is gegeven kan de dadelijke uitwinning alleen worden opgeschort door verzet van de partij, betekend aan de vervolgende ontvanger. Het verzet moet met redenen zijn omkleed en tevens voor de ontvanger dagvaarding bevatten om binnen de 10 dagen na het verzet voor de rechter te verschijnen, overeenkomstig de regels door het Gerechtelijk Wetboek voorgeschreven inzake bevoegdheid en rechtspleging."

In de nieuwe regeling moet de belastingplichtige o.i. zijn vordering in rechte instellen door een verzoekschrift dat binnen de 3 maanden vanaf de datum van betekening/kennisgeving moet worden neergelegd op de griffie van de fiscale rechtbank, samen met een afschrift van het dwangbevel (op straffe van nietigheid).

O.i. kan er geen dwangbevel noch andere uitvoering worden opgestart zolang de administratieve formele procedure en de gerechtelijke procedure lopen. Wij raden de belastingplichtige evenwel aan om het verzoekschrift neer te leggen van zodra hem een dwangbevel betekend wordt, zo mogelijk binnen de (oude) termijn van 10 dagen.

Beroep tegen het vonnis van de fiscale rechtbank, gewezen op verzet tegen een dwangbevel, geschiedt binnen de maand vanaf de betekening van het verzetsvonnis.

Vroeger (tot vóór 12 augustus 2000) was de belastingplichtige verplicht om vooraf de som, waartoe hij veroordeeld was, te consigneren. De oude paragraaf 4 van artikel 314 AWDA luidde: *"geen rechtsmiddel tegen het vonnis dat over het verzet uitspraak doet, ontvankelijk is als het bedrag van de veroordeling niet vooraf in bewaring is gegeven."*

Deze consignatieverplichting werd in de nieuwe § 4 versoepeld.

Zo is de ontvanger vrij al dan niet een consignatie te vragen. Als hij dat doet, dan moet hij in een aangetekende brief daartoe een verzoek richten aan de belastingplichtige. Rekeninghoudend met de financiële toestand van de schuldenaar, kan hij zijn verzoek beperken tot een gedeelte van de verschuldigde bedragen.

De belastingplichtige die het voorwerp is van een dergelijk verzoek, heeft het recht de consignatie te vervangen door een zakelijke of persoonlijke zekerheid. De Administratie der douane en accijnzen moet deze zakelijke of persoonlijke zekerheid dan wel nog aanvaarden; wij menen evenwel dat ze de aangeboden zekerheid niet willekeurig kan weigeren.

Dergelijke consignatie of zekerheid moet worden gesteld binnen de twee maanden vanaf de kennisgeving van het verzoek.

Het Hof van Beroep, gevat door de belastingplichtige, moet in geval van niet-betaling van de consignatiesom/het niet stellen van de gevraagde zekerheid, binnen de drie maanden vanaf het verstrijken van de termijn waarbinnen er moest geconsigneerd worden/ zekerheid moest gesteld worden, de vordering niet-ontvankelijk verklaren. Dit is niet het geval wanneer de belastingplichtige binnen de twee maanden vanaf het verstrijken van genoemde termijn een behoorlijk gemotiveerd verzoekschrift indient bij het Hof en een arrest bekomt binnen de drie maanden waarbij het verzoek tot consignatie/zekerheid ongegrond werd verklaard.

Vraag is wanneer de hierboven gestelde termijn van drie maanden begint te lopen en welke de sanctie is als er geen arrest volgt binnen de drie maanden.

Het is duidelijk dat een verzoek tot ontheffing van de consignatie/zekerheidsverplichting zal moeten gemotiveerd worden door financiële redenen en/of redenen die doen blijken dat de onderneming, als zij dergelijke consignatie/zekerheid moet stellen, in gevaar kan komen (cf. art. 243 e.v. van het Communautair Douanewetboek).

Een consignatie/zekerheid kan slechts gevraagd worden als het vonnis de door de schuldenaar ingestelde eis heeft verworpen.

De gevorderde bedragen moeten in consignatie worden gegeven/de zekerheid moet gesteld worden binnen de 2 maanden vanaf de kennisgeving.

De Wet van 30 juni 2000 heeft als het ware geruisloos de paragrafen 4 en 5 van artikel 313 van de AWDA opgeheven. Een en ander is niet zonder belang.

Het vroegere artikel 313 bepaalde in zijn vierde paragraaf: *"het voorrecht en de wettelijke hypotheek (dat de Administratie nog steeds heeft krachtens art. 313 § 1,2 en 3) gaan in met de dag dat de schuld is aangegaan en eindigen drie jaar nadat dezelfde invorderbaar is geworden."*

en in zijn vijfde paragraaf:

"het recht van dadelijke uitwinning strekt zich uit tot de borgen der belastingschuldige en eindigt, zo ten aanzien van de enen als van de anderen, drie jaar nadat de schuld invorderbaar is geworden. Na die tijd behoudt de ontvanger echter, namens de administratie, de gewone personele actie tegen de debiteur, behalve in die gevallen, in welke een kortere termijn van verjaring is bepaald."

Wat de concrete gevolgen van deze afschaffing zullen zijn, is nog niet duidelijk.

O.i. speelt de afschaffing ervan in het nadeel van de belastingplichtige, die vroeger de "klem" van drie jaar kon gebruiken.

Verder menen wij dat het genomen voorrecht en de gevestigde wettelijke hypotheek geldig blijven, zelfs na verloop van de vroegere termijn van 3 jaar. Ook de borgen kunnen langer dan drie jaar gehouden zijn.

Ter zake blijven natuurlijk de verjaringsregels in burgerlijke zaken van toepassing.

Het voorrecht van de Administratie dat bepaald is in artikel 313, is zeer ruim en slaat bv. ook op alle werktuigen en gereedschappen die in "de fabrieken en trafieken van de belastingschuldige gevonden worden" zonder onderscheid aan wie zij in eigendom toebehoren.

Verder is de Administratie boven alle andere crediteuren bevoorrecht op de goederen die ten name van de debiteur in

entrepot zijn. Dit zeer ruime voorrecht werd onlangs nog bevestigd in een arrest van het Hof van Beroep te Gent.

Ook op de goederen van "onschuldige" eigenaars kan de Administratie uitvoeren.

De wettelijke hypotheek zal kosteloos worden ingeschreven door de bewaarders van de hypotheeken met inachtneming van de formaliteiten opgesomd door artikel 89 van de Wet van 16 december 1851.

Voorrecht en hypotheek kunnen slechts omzeild worden door een borgtocht in geld, in onroerende goederen of een inschrijving in het "groot boek".

2 Rechtstreekse dagvaarding door de Administratie der douane en accijnzen voor de fiscale rechtbank

De douane is o.i. niet verplicht om een dwangbevel uit te sturen: zij zou nog steeds te allen tijde een dagvaarding kunnen uitsturen voor de fiscale rechtbank (als men nog niet in het keurslijf zit van het formele administratieve verhaal).

Artikel 1385undecies van het Gerechtelijk Wetboek zegt enkel dat als de belastingplichtige vooraf niet zijn administratief beroep heeft uitgeput, diens vordering tegen de belastingadministratie niet toegelaten is. Dit artikel spreekt niet over de vordering van de Administratie.

Uit het tweede en derde lid van artikel 1385undecies zou men kunnen afleiden dat de Administratie haar dagvaarding zou kunnen inleiden ten vroegste 6 maanden (eventueel te vermeerderen met 3 maanden) vanaf de datum van ontvangst van het administratief beroep, zo over dit beroep geen uitspraak is gedaan.

In geval van rechtstreekse dagvaarding bestaat er geen consignatieverplichting/verplichting tot zekerheidstelling als de belastingplichtige tegen dit vonnis hoger beroep aantekent en hij veroordeeld is tot het betalen van rechten of accijnzen.

Zowel in het geval van een rechtstreekse dagvaarding als in het geval van een verzoekschrift kan de belastingplichtige, bij conclusie, de rechter vragen om zijn accountant, erkend boekhouder of bedrijfsrevisor te horen. Dit "horen" kan zowel schriftelijk als mondeling zijn. De rechter is niet verplicht op de vraag in te gaan.

Het "horen" heeft alleen betrekking op feitelijke elementen of op rechtsvragen in verband met de toepassing van het boekhoudrecht.

Niet elke accountant, erkend boekhouder of bedrijfsrevisor moet gehoord worden: enkel de persoon die zich gewoonlijk bezighoudt met de boekhouding of die heeft meegewerkt aan het opstellen van de belastingsaangifte of die de belastingplichtige heeft bijgestaan in de administratieve bezwaarprocedure.

Voorziening in cassatie is mogelijk tegen een arrest van het Hof van Beroep, rechtsprekend in burgerlijke zaken en moet gebeuren door een advocaat binnen de drie maanden vanaf de betekening door de gerechtsdeurwaarder van het arrest van het Hof van Beroep. Het moet binnen deze termijn samen met het exploit van betekening aan de tegenpartij ter griffie van het Hof van Cassatie worden neergelegd.

Cassatieberoep schort de uitvoering van het arrest van het Hof van Beroep niet op.

③ Dagvaarding voor de correctionele rechtbank

Van zodra de Administratie van plan is om naast de rechten en accijnzen ook boeten en andere straffen te vragen, kan zij sowieso (zonder gebonden te zijn aan termijnen andere dan de verjaringstermijnen) naar de strafrechter stappen en de betrokkenen dagvaarden voor de correctionele rechtbank.

De Administratie der douane en accijnzen kan alle feiten ter kennis brengen van de Procureur des Konings. Zij behoeft daartoe geen machtiging van de bevoegde gewestelijk directeur.

Andere fiscale administraties hebben deze machtiging wél nodig (art. 10 van de Wet van 23 maart 1999 betreffende de rechterlijke inrichting in fiscale zaken, dat art. 29, 2de lid van het Wetboek van Strafvordering in die zin gewijzigd heeft).

Wij menen dat de belastingplichtige ook in het kader van een strafrechtelijke procedure de rechter kan vragen om de door hem "gekozen" accountant, erkend boekhouder of bedrijfsrevisor te horen, hetzij op conclusies en schriftelijke nota's, hetzij mondeling.

Deze mogelijkheid staat niet uitdrukkelijk ingeschreven in de Wet van 23 maart 1999 maar anders oordelen zou o.i. de principes van gelijkheid schenden die neergelegd zijn in de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Iedere schending van deze principes impliceert het risico van een veroordelend arrest van het Arbitragehof.

Enkel feiten of rechtsvragen in verband met de toepassing van het boekhoudrecht kunnen aan bod komen.

In strafprocedures is er geen sprake van het stellen van consignatie/zekerheid in geval men zich in hoger beroep voorziet. Integendeel, door het instellen van hoger beroep en ook het cassatieberoep wordt de beslissing die voordien genomen is, tenietgedaan.

Strafprocedures bieden het voordeel dat de belastingplichtige nooit kan veroordeeld worden tot het uitvoeren van een vonnis of arrest waartegen respectievelijk beroep of cassatieberoep werd ingesteld.

Een tussengekomen en uitgevoerde transactie annuleert een eerder geveld vonnis of arrest in strafzaken en verhindert de verdere behandeling van het hangend verhaal (beroep/cassatieberoep).

Zowel hoger beroep als cassatieberoep moeten aangetekend worden binnen de 15 dagen na de tegensprekelijke uitspraak.

In geval van veroordeling bij verstek, loopt deze termijn slechts vanaf het ogenblik van de persoonlijke betekening van de verstekuitspraak aan de belanghebbende.

Hoger beroep wordt aangetekend op de griffie van de correctionele rechtbank en cassatieberoep op de griffie van het Hof van Beroep.

3. INWERKINGTREDING

A. Het Communautair Douanewetboek is in werking getreden sinds 1 januari 1994.

B. De Wet op het administratief verhaal is in werking getreden op 12 augustus 2000 voor de gevallen van in-neming van douanerechten en accijnzen waarvan de douaneschuld is ontstaan vanaf 12 augustus 2000 en voor de gevallen waarin een douanebeschikking is genomen vanaf 12 augustus 2000.

De gewijzigde procedureregels in geval van dadelijke uitwinning (art. 313 en 314 AWDA) zijn eveneens onmiddellijk van toepassing op procedures die hangend zijn/aanhangig worden gemaakt vanaf 12 augustus 2000.

C. De Wet van 30 juni 2000 heeft het volledige Hoofdstuk XXIII van de AWDA (art. 212 tot 219) vervangen. Het oud Hoofdstuk XXIII droeg als titel: "Geschillen

betreffende de waarde van de goederen".

De afschaffing hiervan betekent dat de zeer korte procedure waarin destijds voorzien was in geval men niet akkoord ging met de door de verificateur vastgestelde douanewaarde op het ogenblik van de invoer, niet meer bestaat.

Indien de afschaffing betekent dat de aangever/andere douaneschuldenaar in afwachting van een beslissing hetzij op informeel, hetzij op formeel administratief verhaal, hetzij van de rechtbank, de volgens de douane ontstane douaneschuld niet moet betalen c.q. niet moet borgen, dan hoeft deze afschaffing geen nadeel te betekenen voor de persoon in kwestie. Maar of dit in werkelijkheid ook zo is, kan lang niet met zekerheid bevestigd worden.

In dit verband wensen wij nog de volgende bedenking mee te geven. Het oud artikel 217 verplichtte de aangever te borgen als hij het resultaat van de verificatie betwistte en in hoger beroep ging. Nu artikel 217 is gewijzigd, zou men a contrario (niet zonder succes) kunnen verdedigen dat deze verplichting niet meer bestaat.